

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny na lata 2010-2015

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc** to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. – Kodeks karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność,

w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Ponad jedna trzecia badanych (37%) zna przynajmniej jedną kobietę – ofiarę przemocy swojego partnera. Kobiety częściej ujawniają przemoc. Dwie piąte kobiet (41%) zna w swoim środowisku, co najmniej jedną kobietę bitą przez męża. Natomiast więcej niż jedna piąta (22%) zna przynajmniej kilka takich kobiet, a więc prawdopodobnie żyje w środowisku, gdzie przemoc jest normą. Prawie 70% sytuacji przemocy zachodzi w rodzinach, gdzie istnieje problem alkoholowy. (H.D. Sasal „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie – niebieskie karty” wyd. PARPA Warszawa 2005).

Istnieje wiele określeń zjawiska przemocy. Według J.Merlibrudy przemocą domową na gruncie psychologii określa się: „każde działanie lub rażące zaniechanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę siły lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste,

a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne”.

Określenie to obejmuje zarówno małżonków, partnerów, dzieci, rodzeństwo, rodziców i starszych członków rodziny. Grupą krzywdzoną są osoby słabsze i starsze. Jest to szczególnie widoczne, gdy zmienia się proporcja kondycji między nimi a agresorem na ich niekorzyść.

Przemoc domowa jest:

- intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą;
- naruszająca prawa i dobra osobiste ofiary – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka: - prawo do netykalności fizycznej, godności, szacunku;
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiając jej zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczną- obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.
2. Przemoc psychiczna, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych.
3. Przemoc seksualną działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia.
4. Przemoc ekonomiczną dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

Każdej z wymienionych rodzajów przemocy towarzyszą charakterystyczne jej formy.

Rodzaje przemocy	Formy przemocy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy.
przemoc psychiczna	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie groźb
przemoc seksualna	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot, i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych
przemoc ekonomiczna	niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia

Diagnoza zjawiska przemocy

Dane ogólnopolskie

Trudno jest ustalić rzeczywistą liczbę przypadków przemocy w rodzinie, gdyż nie istnieje żaden centralny i ujednolicony system zbierania danych na ten temat. Jedynymi źródłami informacji o przemocy są badania opinii społecznej oraz analizy dokumentacji policyjnych i sądowych. Według sondażu CBOS -u przeprowadzonego w styczniu 2005 roku, im lepsza sytuacja materialna gospodarstwa domowego, tym mniej przemocy. Wiek, wykształcenie i miejsce zamieszkania nie mają

tu istotnego znaczenia. Większość badanych -68% przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury. Kilka razy w miesiącu lub częściej kłóci się 15% dorosłych Polaków. Co 8 osoba badana (12%) była przynajmniej raz uderzona przez współmałżonka podczas kłótni. Prawie 11% przyznało się, iż zdarzyło im się uderzyć partnera. Agresji słownej, wyzwisk, krzyków doświadcza 27% badanych pozostających w stałym związku, w tym co dwudziesty (5%) często. Co 10 osoba narażona jest na poniżanie i kpiny, 6% spotyka się z groźbami i szantażem, tyle samo twierdzi, że partner je szarpie, popycha. 7% badanych żyjących w stałych związkach, partner ogranicza kontakty z innymi ludźmi. 37% ankietowanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną kobietę – ofiarę przemocy swojego partnera. Z tego samego sondażu CBOS -u wynika, że zmniejszyła się grupa rodziców przyznających się do bicia dzieci, z 37% w 1998 r. do 22% obecnie. Co piąty badany uważa, że rodzicom wolno zbić dziecko, gdyby miało to przynieść dobre skutki. 34% badanych sądzi, że dzieci bite są bardziej posłuszne. 40% rodziców stosuje inne kary niż cielesne – ograniczenie korzystania z komputera, pozbawienie kieszonkowego. 50% ankietowanych przez CBOS uważa, że dziecko jest własnością rodziców i to oni mają prawo decydować, co jest dla niego dobre i nikt nie powinien się do tego wtrącać. Co roku w polskich sądach odbywa się około 200 procesów o morderstwo, związanych z przemocą domową. Szacuje się jednak, że ujawniane jest tylko co czwarte przestępstwo. Tego typu statystyki ministerstwa sprawiedliwości mówią, że 98% sprawców przestępstw znęcania się nad rodziną to mężczyźni, a wśród ofiar 81 % to kobiety. Coraz więcej badań potwierdza, że gdzie występuje przemoc wobec matki, istnieje przemoc wobec dziecka. Maltretowanie dziecka w takich rodzinach jest 15 razy wyższe. Połowa mężczyzn bijących żony maltretuje dzieci. Natomiast bite matki maltretują swoje dzieci dwukrotnie częściej niż matki niedoznające w domu przemocy. Z danych WHO wynika, że w Polsce 5 % zgonów dzieci jest następstwem przemocy z powodu uszkodzeń ciała.

Wykorzystywanie seksualne dzieci jest formą krzywdzenia, którą najtrudniej zdiagnozować i oszacować jej zakres. Dzieci rzadko ujawniają fakt molestowania seksualnego. Wyjątkowa drażliwość problemu sprawia, że tylko ewidentne i drastyczne formy wykorzystania seksualnego dzieci zostają zidentyfikowane. W Polsce według Komitetu Ochrony Praw Dziecka, co piąta dziewczynka i co piętnasty chłopiec poniżej 15 roku życia przeżywają jakąś formę nadużycia seksualnego. Wg badań TNS OBOP przeprowadzonych w październiku 2007 roku dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na temat: *„Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”* – najczęstsze opinie na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz postawy wobec stereotypów przedstawiają się następująco:

- Polacy w większości nie zgadzają się ze szkodliwymi stereotypami na temat przemocy w rodzinie, jednak niepokoi mimo wszystko stosunkowo wysoki poziom poparcia dla niektórych z nich.
- Wciąż pokutuje w społeczeństwie przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację (49%), co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie obserwowanych w otoczeniu.
- Często jest zrzucanie na ofiary odpowiedzialności za doświadczaną przemoc – co czwarty respondent sądzi, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%), tyle samo uważa, że strach przed poruszaniem pewnych problemów w rozmowie z mężem jest problemem żony.
- Wciąż znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie:
 - obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%). Powodem do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary (16%), a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną.
- Dość niska jest świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna – co trzeci Polak (34%) wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka uważa za przejaw gospodarności.
- Poparcie dla wszelkiego rodzaju stereotypów dotyczących przemocy – jej form i ofiar, wyraźnie wyższe od przeciętnego jest wśród osób po pięćdziesiątym roku życia, ludzi z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym oraz wśród mieszkańców wsi.
- Mężczyźni częściej od kobiet zgadzają się obiegowymi opiniami dotyczącymi przemocy seksualnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach dotyczących częstszego występowania tego rodzaju zachowań wśród mężczyzn.

- Stereotypy odrzucają najczęściej mieszkańcy dużych miast i osoby młode oraz ludzie z wyższym wykształceniem.

Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny:

Na terenie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny zamieszkuje 40 997 (stan mieszkańców na dzień 30.06.2010r.). Przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym i w dużej mierze łączy się z problemem uzależnień. Ofiary przemocy wywodzą się m.in. z grupy osób ubogich, bezrobotnych, bezdomnych, niepełnosprawnych i starszych. Z danych Komisariatu Policji w Czerwionce-Leszczynach wynika, że z każdym rokiem wzrasta liczba interwencji domowych oraz sporządzonych Niebieskich Kart. W 2009 roku przeprowadzono – na 2850 interwencji ogółem przeprowadzono 859 interwencji domowych, w wyniku których założono 191 Niebieskich Kart oraz stwierdzono 38 przypadków nadużywania alkoholu jako [przyczynę wszczęcia awantur domowych, kierując odpowiednie wnioski do GKRPA. Ponadto wszczęto 83 dochodzenia kierując 32 sprawy do Sądu.

Dane statystyczne:

Przemoc w rodzinie

Tabela nr 1

L.p.	Rok	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	Liczba zakończonych postępowań
1	2007	125	124
2	2008	159	147
3	2009	191	99

Dane z Komisariatu Policji w Czerwionce - Leszczynach dot. procedury „Niebieskiej Karty”.
Ofiary przemocy wywodzą się między innymi z grupy osób ubogich, bezrobotnych bezdomnych, niepełnosprawnych i starszych.

Bezrobocie

Tabela nr 2

L.p.	Rok	Bezrobotni na dzień 31 grudnia			
		Osoby bezrobotne ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Osoby z prawem do zasiłku ogółem /w tym kobiety
1	2007	991	702	289	97 / 58
2	2008	685	501	184	87/ 51

3	2009	1065	648	417	155 / 96
----------	------	------	-----	-----	----------

Liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć wg danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku

Ubóstwo

Tabela nr 3

Lp.	Wyszczególnienie	2009
1.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	1.150
2.	Liczba osób w rodzinie	1.799
3.	Liczba mieszkańców	41.093

Dane ze sprawozdania OPS oraz Wydziału Spraw Obywatelskich UGiM.

3Liczba mieszkańców41.093

Klienci OPS

Stan na dzień 31 grudnia

Tabela nr 4

L.p.	Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	W tym z problemem bezrobocia
1	2007	1.599	542
2	2008	1.282	374
3	2009	1.150	385

Dane ze sprawozdania OPS

Niepełnosprawność

Tabela nr 5

L.p.	Data	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń	% udziału
1	31.12.2007	41.020	861	2,10%
2	31.12.2008	41.038	892	2,17%

3	31.12.2009	41.093	938	2,28%
----------	------------	--------	-----	-------

Dane ze sprawozdania OPS za 2009r.

Szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych w gminie Czerwionka - Leszczyny

Bezdomność

Tabela nr 6

L.p.	Rok	Liczba mężczyzn, którym zapewniono schronienie	Liczba kobiet i kobiet z dziećmi, którym zapewniono schronienie
1	2007	3	-----
2	2008	18	7
3	2009	15	5

Dane ze sprawozdania OPS za 2009r.

Proces starzenia się społeczeństwa w Gminie i Mieście Czerwionka – Leszczyny

Tabela nr 7

L.p.	Data	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mieszkańców powyżej 65 lat	% udziału
1.	31.12.2009	41.093	5 687	13,84%

Dane ze sprawozdania OPS za 2009r.

Zasoby instytucjonalne Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny świadczące pomoc ofiarom przemocy

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach.
2. Świetlice Terapeutyczno-Środowiskowe:
dzielnica Czerwionka ul. Wolności 2a
dzielnica Leszczyny ul.Ks.Pojdy35
3. Punkty Wydawania Posiłków:
dzielnica Leszczyny - Stadion Piast ul. Brzozowa
dzielnica Czerwionka - Restauracja Kibic ul. Wolności
4. Schronisko dla Bezdomnych im. Św. Brata Alberta- prowadzone przez Towarzystwo Św. Brata Alberta - Koło Rybnickie.
5. Rodzinkowy Dom Dziecka w Palowicach i w Czuchowie.
6. Spółka Cywilna "Nocleg w dzielnicy Czuchów ul. Młyńska 21.
7. Dom Pogodnej Starości w Bełku - prowadzony przez Siostry Służebniczeki.
8. Warsztaty Terapii Zajęciowej w dzielnicy Czerwionka - prowadzony przez Regionalną Fundację Pomocy Niewidomym z siedzibą w Chorzowie.
9. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - prowadzona przez Starostwo Powiatowe

w Rybniku.

10. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
11. Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie.
12. Klub Pomocy Koleżeńskiej "Praca"- wspiera osoby bezrobotne.

Ponadto w rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą w rodzinie uczestniczą następujące instytucje :

- Samorząd Terytorialny
- Policja
- Placówki Oświatowe
- Sąd Rejonowy – Wydział IV Rodzinny i Nieletnich w Rybniku
- Prokuratura Rejonowa w Rybniku

Przemoc to najczęściej spotykana forma agresji interpersonalnej. Wciąż jednak jest to zjawisko trudne do oszacowania.

Ofiary najczęściej ukrywają fakt bicia i wykorzystywania przed otoczeniem, rzadko również decydują się na fachową pomoc którejś z zajmujących się tym problemem instytucji.

Złożoność i stopień skomplikowania formalnych jak i emocjonalnych relacji rodzinnych sprawia też, że instytucje nie są często w stanie wnikać w dotkniętą problemem rodzinę i skutecznie interweniować w przypadku kryzysu. Incydenty przemocy wewnątrzrodzinnej są dość łatwe do ukrycia w początkowej fazie występowania. Trzeba podkreślić, iż przemoc nie jest rozwiązaniem konfliktów rodzinnych i bezpośrednia reakcja na nią, jak również długotrwałe jej skutki przyczyniają się do wewnętrznego rozbitcia rodziny.

Coraz częściej reakcję na przemoc analizuje się w kategoriach urazu psychicznego, który czyni jednostkę bezsilną, rodzi się strach i poczucie zagrożenia.

Wyodrębniono trzy typy zaburzeń powstałych w wyniku działania urazu:

- zaburzenia pourazowe – czyli odtwarzanie urazu w postaci natrętnych wspomnień, pojawiają się w okresie do sześciu miesięcy od zakończenia działania agresora pod postacią: odrętwienia uczuciowego, izolowania się od ludzi, „wybuchu” strachu, paniki, agresji, trudności z koncentracją, często wiąże się z tym lęk, depresja,
- zaburzenia adaptacyjne – występują gdy doświadczenie miało charakter psychospołeczny, pojawiają się w okresie jednego miesiąca od zdarzenia, ich objawy to: lęk, depresja, poczucie niemożności opanowania sytuacji, ograniczona zdolność pokonywania codziennych trudności,
- zaburzenia dysocjacyjne – rozpoznawane gdy po przeprowadzeniu badań medycznych nie stwierdza się przyczyn organicznych. Zaburzenia te można określić jako przekształcenie się nierozwiązanych problemów w objaw fizyczny.

Trudna do zrozumienia niemożność uwolnienia się od przemocy, a także utrzymujące się czasem wiele lat trudności w funkcjonowaniu i lęk, mimo odseparowania się od sprawcy i braku realnego zagrożenia – to charakterystyka sytuacji psychologicznej ofiar przemocy w rodzinie.

Założenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

System przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny:

1. **Zadania w zakresie przeciwdziałania** przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. **Do zadań własnych** gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
 - a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
 - b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
 - c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
 - d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych”.

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Czerwionka-Leszczyny **uruchamia** się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

1. pracy **Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**,
2. pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w **Grupie Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**,
3. **pomocy psychologicznej dla dzieci** – ofiar przemocy,
4. **pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej, socjalnej** dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych,
5. pracy **Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie**,
6. **miejsc schronienia** przeznaczonych dla ofiar przemocy domowej,
7. **ściślej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Strategia i metody działania:

Podejmowane przez gminę działania mają na celu:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla ofiar przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności i powstrzymywanie sprawców przemocy.

Pomaganie rodzinom, w których dochodzi do przemocy jest procesem, który został podzielony na następujące etapy:

1. **Rozpoznanie przemocy w rodzinie** – wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź takie podejrzenie wymagają indywidualnego rozpatrzenia, po to aby podejmowane przyniosły pozytywne rezultaty a nie pogorszyły sytuacji.
2. **Diagnoza wstępna** – zorientowanie się, czy i jakie bezpośrednie niebezpieczeństwo zagraża ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.
3. **Interwencja** – działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.
4. **Diagnoza szczegółowa** – dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.
5. **Opracowanie planu pomocy** – plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny, a więc oprócz pomocy i wspierania ofiar – na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar. Jest on planowany

z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.

6. **Realizacja planu pomocy** - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.
7. **Korekta planu pomocy** – śledzenie na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

Cel główny Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez stworzenie profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy.

Cele szczegółowe i zadania

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
2. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar przemocy (porady psychologa, prawnika, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy).
3. Działania zmierzające do zmniejszenia skali zjawiska przemocy.
4. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.
6. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.

Realizacja:

1. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Powołanie Grup Roboczych.
3. Realizacja zadań z wykorzystaniem istniejących zasobów.
4. Współpraca z PCPR, Sądem, Policją dot. działań wobec sprawców przemocy (działania korekcyjno-edukacyjne).

Zadanie 1: Działania w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie:

- a) udzielanie wsparcia psychologicznego i prawnego,
- b) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- c) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy w zakresie rozładowania napięcia, radzenia sobie ze stresem oraz rozwiązywania konfliktów,
- d) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno-korekcyjne wobec sprawców przemocy.

Zadanie 2: Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjno- edukacyjnym.

- a) umieszczanie w gablotach informacji dot. zjawiska przemocy,
- b) rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- c) publikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej OPS- informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- d) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
- e) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- f) informacje w prasie lokalnej.

Zadanie3: Działania wobec wybranych grup:dzieci i młodzieży:

- a) prowadzenie zajęć edukacyjno - wychowawczych w szkołach, świetlicach terapeutyczno – środowiskowych oraz klubach młodzieżowych,
- b) realizacja programów profilaktyki przemocy,
- c) wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne.

dorośli:

- a) poradnictwo i edukacja poprzez konsultacje i pracę socjalną,
- b) konsultacja indywidualna lub rodzinna w Punkcie Konsultacyjnym.

grupa wsparcia dla ofiar przemocy:

- a) Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

Zadanie 4: Udział w specjalistycznych szkoleniach oraz organizowanie szkoleń dla osób zainteresowanych możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) podniesienie poziomu wiedzy specjalistów różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy,
- b) gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w zakresie zjawiska przemocy domowej,
- c) opracowanie informacji o ofercie szkoleniowej różnych instytucji podwyższających umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- d) organizowanie konferencji, seminariów, warsztatów i szkoleń specjalistycznych dla wybranych osób lub grup zawodowych.

Adresaci Programu:

1. Rodziny i osoby dotknięte lub zagrożone zjawiskiem przemocy.
2. Przedstawiciele instytucji pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą m.in.:
 - pracownicy socjalni,
 - policjanci, strażnicy miejscy,
 - nauczyciele i pedagodzy szkolni,
 - pracownicy służby zdrowia,
 - pracownicy świetlic terapeutyczno-środowiskowych oraz klubów młodzieżowych,
 - członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przewidywane efekty realizacji programu

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
4. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
8. Objęcie sprawców przemocy programem korekcyjno – edukacyjnym.

Termin realizacji

Program realizowany będzie w okresie w latach 2010 – 2015.

Źródła finansowania

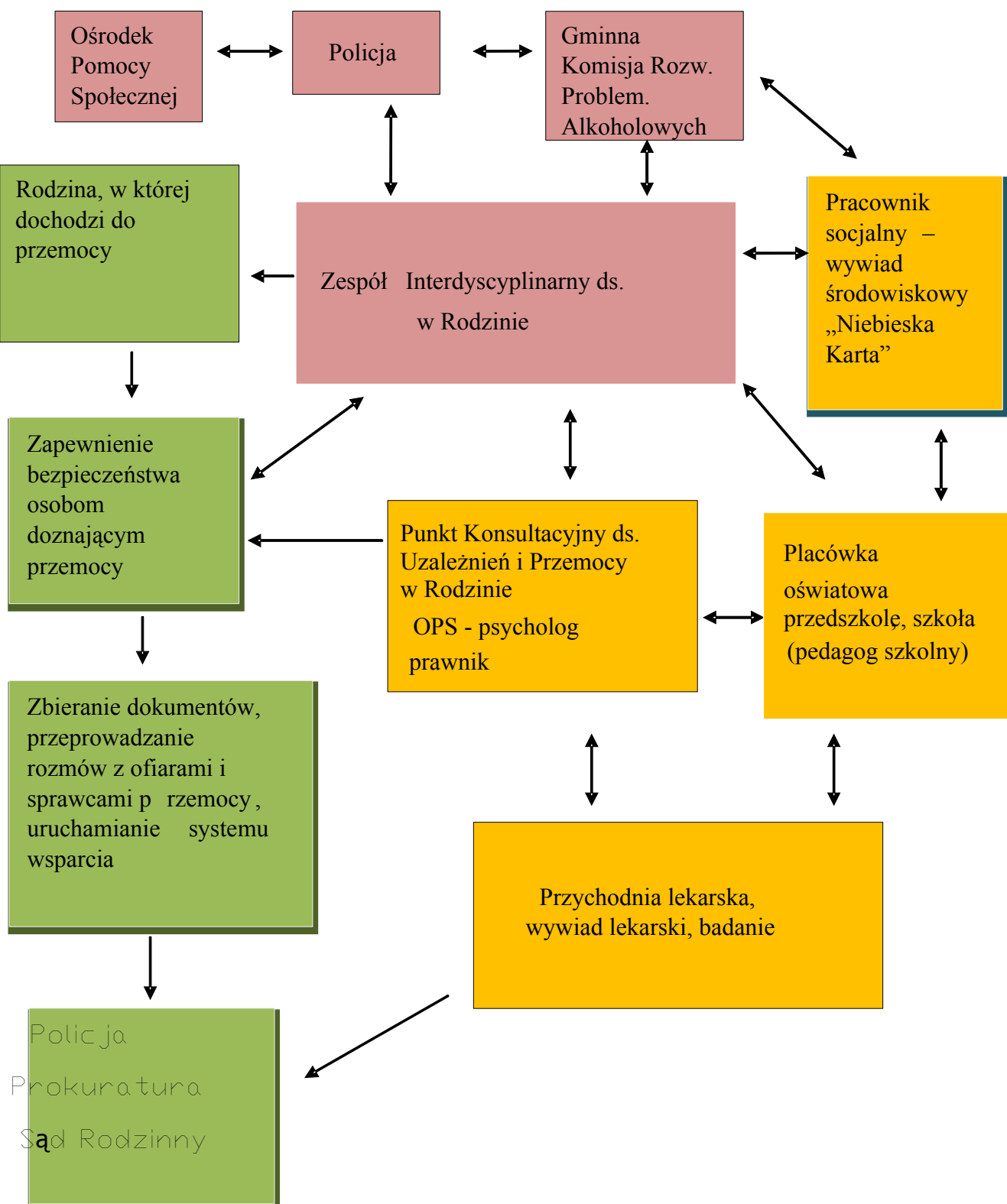
Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2008-2009 są środki własne z budżetu Gminy.

Ewaluacja Programu

Ewaluacja będzie następować poprzez systematyczną sprawozdawczość dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu. Sprawozdanie z działalności Zespołu będzie sporządzane raz w roku, natomiast sprawozdania z działalności Grup Roboczych jeden raz na kwartał.

SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE CZERWIONKA - LESZCZYNY

Zgłoszenie lub powzięcie informacji:

Podsumowanie

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych przez męża, kłopoty z dziećmi, złe stosunki małżeńskie, sąsiedzkie. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Wzrastające odsetki zarejestrowanych sytuacji stosowania przemocy świadczą o tym, iż coraz trudniej jest się nam wzajemnie komunikować. Nadal wiele ofiar zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest priorytetowe w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rodzina jest podstawowym i najlepszym miejscem na świecie dla dziecka, w którym ono wzrasta i rozwija się. W przyszłości to dziecko stanie się dorosłym, założy własną rodzinę i najczęściej będzie powielało wyuczone role, stosowało podobne metody wychowawcze.

Istnieje konieczność podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gdy rodzina otworzy się na kłopoty, wykaże zrozumienie, cierpliwość i przede wszystkim życzliwość, to stanie się sobie bliższa. A co za tym idzie łatwiej i lepiej będą sobie radzić z najróżniejszymi problemami. Gdy dorośli będą starali się stosować zasadę oparcia w sobie, powstanie silna wewnętrzna rodzina, która potrafi sama sobie radzić ze swoimi problemami bez użycia przemocy. Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.